
FOLKETINGET

Forsvarsudvalget

EU-konsulenten

EU-note

Til: Udvalgets medlemmer og stedfortrædere

Dato: 29. januar 2010

Lissabontraktatens betydning for politikområder under Forsvarsudvalget

Lissabontraktaten trådte i kraft den 1. december 2009. Denne note giver et overblik over Lissabontraktatens væsentligste nyskabelser på Forsvarsudvalgets politikområder. For en generel gennemgang af Lissabontraktaten og de institutionelle ændringer henvises til [EU-note - E 8 af 6. december 2007](#), som er optrykt som bilag i EU-Oplysningens sammenskrevne udgave af Lissabontraktaten (s. 382).

Nedenfor benyttes følgende forkortelser:

TEU= Traktaten om Den Europæiske Union

TEUF= Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (erstatte traktaten om det Europæiske Fællesskab).

Den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik

De nye bestemmelser om det fælles sikkerheds- og forsvarssamarbejde¹ definerer blandt andet:

- **rækkevidden** af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik²
- de **opgaver**, hvortil civile og militære midler kan anvendes³

¹ Dvs. artikel 42-46 i TEU.

² Jf. artikel 42 i TEU.

- muligheden for **overdragelse af opgaver** til medlemsstaterne⁴
- **Det Europæiske Forsvarsagenturs** opgaver⁵
- deltagelse i **permanent struktureret samarbejde**⁶

Der indføres en **solidaritetsklausul**: Hvis en medlemsstat udsættes for et væbnet angreb på sit område, skal de øvrige medlemsstater yde den pågældende medlemsstat al den hjælp og bistand, der ligger inden for deres formåen⁷.

Lissabontraktaten **bevarer grundtrækkene fra den eksisterende sikkerheds- og forsvarspolitik**. Målet er stadig en gradvis udvikling af en fælles EU-forsvarspolitik, som med tiden kan føre til et fælles EU-forsvar.

Dette forudsætter dog stadig en enstemmig beslutning i Det Europæiske Råd. Hovedsigtet med den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik er, at EU skal kunne varetage krisestyringsopgaver – de såkaldte Petersbergopgaver – med anvendelsen af såvel civile som militære midler, som stilles til rådighed af medlemsstaterne.

Lissabontraktaten **ajourfører hvilke typer opgaver**, der kan være tale om⁸.

Det drejer sig om følgende opgaver:

- Fælles aktioner på nedrustningsområdet,
- Humanitære opgaver og redningsopgaver,
- Rådgivnings- og bistandsopgaver på det militære område,
- Konfliktforebyggende og fredsbevarede opgaver,
- Kampstyrkers opgaver i forbindelse med krisestyring, herunder fredsskabelse og postkonfliktstabiliseringsoperationer.

Desuden fastslås det, at disse opgaver kan bidrage til **bekæmpelse af terrorisme**.

Som noget nyt kan det **overlades til en gruppe af medlemsstater** at varetage opgaverne, og disse medlemsstater skal så stille den nødvendige militære eller civile kapacitet til rådighed⁹. Dette har dog bl.a. allerede fundet sted under de hidtidige traktater, i forbindelse med EU-operationen i Congo i 2003, hvor det kun var en mindre gruppe af lande, som deltog. EU har ikke altid tilstrækkelig kapacitet til at påtage sig sådanne opgaver. Et vigtigt mål med Lissabontraktaten er derfor også at bidrage til en gradvis opbygning af den

³ Jf. artikel 43 i TEU

⁴ Jf. artikel 44 i TEU.

⁵ Jf. artikel 45 i TEU.

⁶ Jf. artikel 46 i TEU.

⁷ Jf. artikel 42, stk. 7, i TEU.

⁸ Jf. artikel 43 i TEU.

⁹ Jf. artikel 27, stk. 5, i TEU.

nødvendige kapacitet. Lissabontraktaten forpligter bl.a. derfor medlemsstaterne til gradvist at forbedre deres militære kapacitet.

Som noget nyt indføres en mulighed for, at medlemsstater kan gå sammen i et **permanent struktureret samarbejde** om udviklingen af militær kapacitet – f.eks. deltagelse i samarbejdsprogrammer for udvikling af forsvarsmateriel¹⁰. Til at bistå med udviklingen af den militære kapacitet **traktatfæstes** nu også oprettelsen af et europæisk agentur for forsvarsmateriel, forskning og militær kapacitet, også benævnt **Det Europæiske Forsvarsagentur**¹¹. Rådet oprettede dog allerede agenturet den 12. juli 2004 ved en fælles aktion. Endelig præciseres, at ansvaret for den mere konkrete fastlæggelse af et lands militære kapacitet forbliver et nationalt anliggende.

Det danske forsvarsforbehold

Forsvarsforbeholdet indebærer, at Danmark ikke deltager i udarbejdelsen og gennemførelsen af afgørelser og tiltag indenfor forsvarsområdet. Danmark bidrager så heller ikke til finansieringen af aktioner inden for forsvarsområdet. Danmark kan dog ikke forhindre, at de øvrige EU-lande udvikler deres samarbejde på området.

Med venlig hilsen

Thomas Fich
(3611)

¹⁰ Jf. artikel 46 i TEU.

¹¹ Jf. artikel 45 i TEU.